

§ 48

Nytt beslut om antagande av fördjupad översiktsplan för de sydöstra stadsdelarna inklusive Bergsbrunna

KSN-2017-0007

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** upphäva kommunfullmäktiges beslut den 13 december 2021, § 358, i ärende KSN-2017-0007,
2. **att** anta fördjupad översiktsplan för de sydöstra stadsdelarna inklusive Bergsbrunna enligt ärendets **bilaga 1**,
3. **att** inleda ett programarbete för Nysala/Dansike,
4. **att** lägga bebyggelse i relativ närhet till Linnés Sävja allra sist i utbyggnadsordningen och att utveckling av området ska föregås av noggranna kulturhistoriska utredningar samt att bebyggelsen ska placeras med stor respekt vad gäller avstånd till befintlig bebyggelse, samt
5. **att** beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Uppsala beslutade den 13 december 2021, § 358, bl. a om antagande av fördjupad översiktsplan för de sydöstra stadsdelarna inklusive Bergsbrunna, **bilaga 2**.

Lagligheten av kommunfullmäktiges beslut har ifrågasatts i tre överklaganden, varav klaganden i ett av överklagandena hänvisar till att två av kommunfullmäktiges ledamöter tilläts rösta, trots att de inte syntes i bild. Klaganden har härvid hänvisat till kommunallagen 5 kap. 16 § som anger att om ledamöter deltar på distans ska deltagandet ske genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor.

Det är angeläget att det finns en antagen fördjupad översiktsplan inför Uppsala kommuns ansökan om stadsmiljöavtal samt är det oklart när förvaltningsrätten i Uppsala kommer att avgöra målet avseende laglighetsprövningarna av kommunfullmäktiges i Uppsala beslut om planen och utgången av målet är osäker,

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2022-02-01

men med en icke försumbar risk för att kommunfullmäktiges beslut upphävs. Det föreslås därför att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige dels att upphäva kommunfullmäktiges beslut den 13 december 2021, § 358, i ärende KSN-2017-0007 och dels att fatta ett nytt likalydande beslut i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 1 februari 2022
- Bilaga 1, Antagandehandling Fördjupning av de sydöstra stadsdelarna inklusive Bergsbrunna samt tillhörande bilagor
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från kommunfullmäktiges sammanträde den 13 december 2021, § 358, i ärende KSN-2017-0007

Yrkande

Jonas Petersson (C) yrkar i första hand:

- (1) att exploateringen av de sydöstra stadsdelarna begränsas till maximalt 12 500 nya bostäder,
- (2) att exploateringen primärt sker kring det nya stationsläget och att förtätning i resterande delar av planområdet sker sparsamt, varsamt och med respekt för befintliga bostadsområdets karaktär,
- (3) att alternativ till den planerade bron genom Årike Fyris utreds, samt
- (4) att de sydöstra stadsdelarna planeras för trafik med Bus Rapid Transit istället för spårväg.

Jonas Petersson (C) yrkar i andra hand:

att förslaget till fördjupad översiktsplan avslås.

Fredrik Ahlstedt (M) yrkar avslag till föreliggande förslag.

Tobias Smedberg (V) yrkar:

- (1) att andelen hyresrätter i utbyggnadsplanerna i området ökas till 50 procent,
- (2) att den planerade stadsdelen vid nya stationsområdet i Bergsbrunna görs till en bilfri stadsdel samt att reservatet för framtida bilbro över naturkänsliga områden av Fyrisån stryks, samt
- (3) att förskolegårdarnas friyta per barn i utbyggnadsplanerna av området bestäms till 40 kvadratmeter.

Jonas Segersam (KD) yrkar:

- (1) att ärendets andra att-sats (2) avslås samt att en förnyad diskussion med staten upptas om avtalets innehåll, samt
- (2) att ärendets tredje att-sats (2) bifalles.

Erik Pelling (S) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2022-02-01

Jonas Segersam (KD) yrkar avslag till Tobias Smedbergs (V) ändringsyrkanden.

Beslutsgång

Ordförande ställer först Jonas Peterssons (C) ändringsyrkanden mot avslag och finner att arbetsutskottet avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter Jonas Segersams (KD) ändringsyrkanden mot avslag och finner att arbetsutskottet avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter Tobias Smedbergs (V) ändringsyrkanden mot avslag och finner att arbetsutskottet avslår detsamma.

Ordförande ställer slutligen föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Reservationer

Fredrik Ahlstedt (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Moderaterna står fortsatt bakom utbyggnad av nya järnvägsspår till Arlanda så att vi får fyra spår till Stockholm och ett nytt stationsläge i Södra Uppsala. Vi ser och vill möta behovet av nya bostäder och verksamhetslokaler och vi vill driva en politik som gör Uppsala till en mer attraktiv kommun för människor att bo i och för företag att etablera i. Moderaterna drev igenom en rad förbättringar i förslaget till den fördjupade översiktsplanen. Antalet småhus blir fler än vad som först var tänkt, den nya bebyggelsen ska harmoniera bättre med den befintliga och byggnationen föreslås påbörjas vid det nya stationsläget. Samtidigt som vissa delar av den fördjupade översiktsplanen har förbättrats ser vi fortfarande en avsaknad prioritering av trygghet och trivsel över kvantitet.

För Moderaterna är det självklart att lyssna på uppsalaborna. Politiken bör vara utvecklingsvänlig och framåtriktad, men också ansvarstagande och realistisk och bygga vidare på det som är beprövat och det som efterfrågas av invånarna i Uppsala. Moderaterna ser fram emot att fortsätta stadsutvecklingen tillsammans med Uppsalas övriga borgerliga partier. Vi vill prioritera trygghet och trivsel framför täthet i stadsplaneringen.

Tobias Smedberg (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Jonas Petersson (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Centerpartiet förordar en grön, hållbar och varsam utveckling av hela Uppsala kommun. En växande kommun behöver planera för bland annat nya bostäder, nya arbetsplatser och ny infrastruktur. Centerpartiet anser emellertid att det är ett misstag att koncentrera en så stor del av kommunens utveckling till ett så begränsat område i kommunens delar

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

som föreslås i förslaget till fördjupad översiktsplan. Det är negativt för alla dem som idag bor i det berörda området, som får se den gröna och lugna mindre ort där de valt att bosätta sig förtätas till en tät stadsmiljö. Det är också negativt för alla dem som bor i många av kommunens mindre orter och på landsbygden, som inte får del av kommunens utveckling och investeringar. Centerpartiet förordar därför att mängden tillkommande bostäder i de sydöstra stadsdelarna begränsas till max 12 500, och att dessa huvudsakligen byggs kring det nya stationsläget. Förtätning av de befintliga orterna Bergsbrunna, Sävja och Nåntuna bör ske sparsamt och varsamt, med stor respekt för de befintliga områdenas karaktär.

Den kilometerlånga bro som planeras igenom naturreservatet Årike Fyris är tekniskt komplicerad, enormt kostsam och riskerar att få kraftiga negativa konsekvenser för såväl Uppsalas huvudsakliga dricksvattentäkt som för lokala naturvärden. Centerpartiet vill därför att kommunen med öppet sinne ska utreda och pröva alternativa infrastrukturlösningar. Andra lösningar kan tveklöst värna dricksvattentäkten och skona naturen, och kan sannolikt också bli både billigare och bättre trafiklösningar. Centerpartiet ser behovet av kollektivtrafik med större kapacitet än dagens i framtidens Uppsala. De sydöstra stadsdelarna har tillsammans med sträckan Kunskapsstråket (på senare år ofta kallad Kunskapsspåret) planerats för spårvägar och spårvagnstrafik. Spårvagnar lider emellertid av nackdelarna att de är dyra, bullriga, ger upphov till kraftiga vibrationer som kan skada kringliggande bebyggelse och är oflexibla och omöjliga att anpassa för skiftande behov. Därför förespråkar Centerpartiet istället kollektivtrafiksystemet Bus Rapid Transit –dubbelledade elbussar som går i egna körbanor. Detta trafiksystem är både billigare och mer flexibelt än spårvagnar. Det är dessutom tystare, mer skonsamt för kringliggande bebyggelse, bättre ur miljö- och klimatsynpunkt samt har högre kapacitet på systemnivå då det inte förutsätter minutlånga säkerhetsavstånd mellan fordonen.

Centerpartiet är positivt inställda till två ytterligare järnvägsspår mellan Uppsala och Stockholm. Det skulle förbättra kommunikationen i vår arbetsmarknadsregion och stärka Uppsalas näringsliv. Centerpartiet är också villigt att godta en viss motprestation från Uppsala kommun för att staten ska genomföra nödvändiga investeringar.

Centerpartiet är emellertid inte villigt att betala vilket pris som helst för att staten ska göra dessa investeringar. Det avtal som tecknats med staten om fyrspårsutbyggnaden innebär att Uppsala kommun betalar för statens investering genom att åta sig egna investeringar uppgående till en större summa än den statliga investeringen. Kommunen erlägger också betalning till staten i form av en radikal omdaning av 10 000 Uppsalabors boende- och livsmiljö. Av detta skäl valde Centerpartiet som enda parti att rösta emot avtalet med staten. Detta till trots kan Centerpartiet tänka sig att tillmötesgå det antal bostäder som stipuleras i avtalet, men dessa måste spridas ut i hela kommunen och kan inte koncentreras till ett litet område i kommunens södra del.

Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden med motiveringen:

När beslut om Uppsalapaketet fattades i kommunfullmäktige januari 2018 reserverade

sig KD mot förslaget, då vi ansåg att bebyggelsen borde ligga längre söderut mot kommungränsen, och att staten inte borde detaljreglera bostadsbyggande exempelvis när det gäller "täthet, materialval och parkeringar".

Vi har sedan följt processen och vid de två samråden lämnat inspel från KD i Uppsala kommun. Tyvärr har små förändringar gjorts av förslaget, varför vi inte kan ställa oss bakom det. Bebyggelsen är för tät, för omfattande, för nära inpå befintlig bebyggelse, innehåller för lite småhus och är inte utformat efter människors behov och önskemål. Man beaktar inte de kulturhistoriska värdena, exempelvis runt Linnéminnet i Sävja (varför vi avsåg S+L+MP:s tilläggsyrkande som bara innebär en förskjutning i tid), och bygger dessutom utanför det område som ingår i avtalet med staten på åkrarna nedanför Sävja gård. Vi hade velat förskjuta bebyggelsen till mellan E4 och järnvägen (varför vi biföll yrkandet om planprogram Nysala /Dansike) och samarbeta mer med Knivsta kommun, som då också inte skulle behöva ha en ny pendeltågsstation i Alsike. I stället för en kommunal ridanläggning vill vi ha "Söderby Trädgårdsstad". Vi beklagar att den politiska majoriteten inte förmått ha en bättre förankring, och samarbete med övriga partier, varför resultatet helt enkelt blir dåligt. Vi anser att man bör överväga en folkomröstning om hela utbyggnaden av spårväg och bostäder i södra Uppsala. Som vi ser det behöver vi ha en förnyad diskussion med staten om hela projektet, 48.000 bostäder enligt nuvarande utformning i Knivsta och Uppsala passar helt enkelt inte in och blir svårt att genomföra. Vi yrkade därför huvudsakligen avslag på detta ärende.

Särskilt yttrande

Rickard Malmström (MP) lämnar ett särskilt yttrande:

Miljöpartiet i Uppsala har länge drivit frågan om fyra spår mellan Stockholm och Uppsala för att få ett nationellt hållbart transportsystem. Detta är viktigt för både Uppsalaborna och hela Sverige.

Vi måste också möta behovet av fler bostäder och arbetsplatser till alla de som varje år väljer att bo i Uppsala. Bostäder som ska gå att nås med modern, kapacitetsstark kollektivtrafik anpassad till behovet, dvs spårväg. Därför är det nödvändigt att vi nu tar ett beslut om en fördjupad översiktsplan för de sydöstra stadsdelarna så att vi kan gå vidare med vårt avtal med staten. Ett beslut är också nödvändigt för den ansökan om statsbidrag till spårvägen genom det så kallade stadsmiljöavtalet som ska lämnas in i januari.

Den nya sydöstra stadsdelen kommer präglas av hållbart byggande med innovativa klimatsmarta lösningar och satsningar på cirkulär ekonomi och delningsekonomi. Ett stadsrum i mänsklig skala med byggnader med bottenvåningar som fylls med verksamhet samt närhet till grönska och till natur. Cykel, gång och kollektivtrafik kommer vara norm, vilket är en viktig förutsättning för ett klimatsmart samhälle med trivsamma miljöer där alla enkelt och snabbt kan ta sig till jobb, skola och fritidsaktiviteter. Miljöpartiet har i processen med framtagandet av planen arbetat för att få bort genomfartstrafiken av biltrafiken i stadsdelen och för att få bilfria bostadskvarter.

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2022-02-01

För Miljöpartiet är det viktigt att se till att de gröna stråken i stadsdelen får ett varaktigt skydd. Men också att minimera förlusten av skogs- och åkermark. Vi vill att antalet bostäder ska skapa värden för så många som möjligt. Detta behövs för att väga upp den förlust av natur som exploateringen innebär. Bygger vi så många bostäder och arbetsplatser som vi vill så kommer spårvagn behövas för att skapa snabba och bekväma persontransporter till och från området.

Vi anser också att det är viktigt att naturreservatet Lunsen utvidgas.

När det gäller byggandet i stadsdelen ska det ske klimatneutralt genom klimatsmarta byggprocesser och kompensationsåtgärder.

I januari slöt Miljöpartiet, tillsammans med våra samarbetspartier Socialdemokraterna och Liberalerna i Uppsalas Mittenstyrelse, en överenskommelse med Moderaterna.

Moderaterna drev då in ett broreservat i planen som Miljöpartiet helst vill stryka ur planen.

Den nya bron över Fyrisån vid Ultuna kommer att byggas för kollektivtrafik, gång och cykel samt för utryckningsfordon. Moderaterna krävde i januari att ett reservat skulle göras i den fördjupade översiktsplanen för att i framtiden kunna utöka med en förbindelse för fossilfri biltrafik. Ett sådant reservat betyder inte att en bilbro kan byggas utan att Översiktsplanen ändras och att en rad tillståndsprövningar hos Länsstyrelsen. Dessutom skulle kostnaden för en sådan bro bli mycket svår att finansiera för Uppsala kommun och möjlighet till statlig medfinansiering saknas. I Miljöpartiet vill vi naturligtvis inte se detta broreservat och det har varit en svår avvägning, men vi bedömde trots reservatet sammantaget risken för en framtida bilbro som liten och valde därför att gå med på Moderaternas krav.

Miljöpartiet skulle trots detta gärna se att broreservatet ströks ur planen när nu Moderaterna dragit sig ur överenskommelsen. Men då vi inser att det skulle försena hela processen, bland annat för att ett nytt samråd måste göras, väljer vi att rösta för FÖPen i föreliggande form.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2022-02-01

Diarienummer:
KSN-2017-0007

Handläggare:
Lena Grapp

Nytt beslut om antagande av fördjupad översiktsplan för de sydöstra stadsdelarna inklusive Bergsbrunna

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** upphäva kommunfullmäktiges beslut den 13 december 2021, § 358, i ärende KSN-2017-0007,
2. **att** anta fördjupad översiktsplan för de sydöstra stadsdelarna inklusive Bergsbrunna enligt ärendets **bilaga 1**,
3. **att** inleda ett programarbete för Nysala/Dansike,
4. **att** lägga bebyggelse i relativ närhet till Linnés Sävja allra sist i utbyggnadsordningen och att utveckling av området ska föregås av noggranna kulturhistoriska utredningar samt att bebyggelsen ska placeras med stor respekt vad gäller avstånd till befintlig bebyggelse, samt
5. **att** beslutet justeras omedelbart.

Ärendet

Kommunfullmäktige i Uppsala beslutade den 13 december 2021, § 358, bl. a om antagande av fördjupad översiktsplan för de sydöstra stadsdelarna inklusive Bergsbrunna, **bilaga 2**.

Lagligheten av kommunfullmäktiges beslut har ifrågasatts i tre överklaganden, varav klaganden i ett av överklagandena hänvisar till att två av kommunfullmäktiges ledamöter tilläts rösta, trots att de inte syntes i bild. Klaganden har härvid hänvisat till kommunallagen 5 kap. 16 § som anger att om ledamöter deltar på distans ska deltagandet ske genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor.

Det är angeläget att det finns en antagen fördjupad översiktsplan inför Uppsala kommuns ansökan om stadsmiljöavtal samt är det oklart när förvaltningsrätten i

Uppsala kommer att avgöra målet avseende laglighetsprövningarna av kommunfullmäktiges i Uppsala beslut om planen och utgången av målet är osäker, men med en icke försumbar risk för att kommunfullmäktiges beslut upphävs. Det föreslås därför att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige dels att upphäva kommunfullmäktiges beslut den 13 december 2021, § 358, i ärende KSN-2017-0007 och dels att fatta ett nytt likalydande beslut i ärendet.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret.

Föredragning

Kommuner kan söka stöd för att främja hållbara stadsmiljöer, så kallat stadsmiljöavtal, enligt förordningen (2015:579) om stöd för att främja hållbara stadsmiljöer. Uppsala kommun har för avsikt att ansöka om stadsmiljöavtal och det är angeläget att det finns en antagen fördjupad översiktsplan för de sydöstra stadsdelarna inklusive Bergsbrunna, inför det beslutet.

Kommunfullmäktige i Uppsala beslutade den 13 december 2021, § 358, bl. a om antagande av planen. Beslutet fattades efter votering. Vid voteringen hade två ledamöter, Ingemar Jansson (C) och Marcus Lagerkvist (M) problem med sina respektive internetuppkopplingar och tilläts rösta genom partikollegors telefoner, och ledamöterna syntes inte i bild.

Det har inkommit tre laglighetsprövningar av fullmäktiges beslut till förvaltningsrätten i Uppsala. Kommunen har ännu inte förelagts att svara på överklagandena, men har fått del av överklagandena. Klagandena har i sina överklaganden invänt, som det får förstås, att beslutet strider mot lag eller annan författning. I ett överklagande har klaganden som grund för sitt överklagande anfört att beslutet strider mot lag eller annan författning med hänvisning till kommunallagen 5 kap. 16 §, som anger att om ledamöter deltar på distans, ska deltagandet ske genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor. Till utveckling av sin talan har klaganden hänvisat till att de två ledamöterna tilläts rösta vid voteringen genom partikollegors telefoner, trots att de inte syntes i bild.

Det är angeläget att den aktuella planen är antagen inför att Uppsala kommun ska söka s k stadsmiljöavtal. Det går inte att säga när förvaltningsrätten kommer att avgöra målet. Därutöver är domstolsprövningar alltid är osäkra. Formerna för deltagande på distans har varit uppe till prövning i två avgöranden. Inget av avgöranden har behandlat frågan om vad som ska gälla vid votering. Praxis rörande vilka kvalitetskrav som ställs för godkänt distansdeltagande vid votering finns således inte. Utifrån de uttalanden som har gjorts i de två avgöranden som finns, går det ändå att dra slutsatsen att det finns en icke försumbar risk för att kommunfullmäktiges beslut blir upphävt. Mot bakgrund av anförda omständigheter föreslås att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att upphäva kommunfullmäktiges tidigare beslut och fatta ett nytt likalydande beslut.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 1 februari 2022
- Bilaga 1, Antagandehandling Fördjupning av de sydöstra stadsdelarna inklusive Bergsbrunna samt tillhörande bilagor
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från kommunfullmäktiges sammanträde den 13 december 2021, § 358, i ärende KSN-2017-0007

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och
biträdande stadsdirektör